

การพบเชื้อ influenza A/H1N1 ดื้อยา Oseltamivir เพิ่มขึ้น

ศูนย์ไข้หวัดใหญ่แห่งชาติ ได้เฝ้าระวังเชื้อดื้อยา Oseltamivir มาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเชื้อ influenza A/H1N1 ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้แจ้งให้เครือข่ายห้องปฏิบัติการฯ เฝ้าระวังเชื้อ A/H1N1 เป็นพิเศษ เนื่องจากพบว่าปลายปี 2550 จนถึงปี 2551 มีรายงานพบเชื้อ A/H1N1 ดื้อยา Oseltamivir ในอัตราสูงมาก โดยเฉพาะในแถบสหภาพยุโรป ซึ่งเดิมพบเพียง 0.5% แต่ปัจจุบันพบสูงถึง 50% - 70% ในบางประเทศ ส่วน influenza A/H3N2 และ influenza B ยังไม่พบการดื้อยาต่อ Oseltamivir

จากการเฝ้าระวังของศูนย์ไข้หวัดใหญ่แห่งชาติ โดยการสุ่มตัวอย่างเชื้อไข้หวัดใหญ่ A/H1N1 ที่แยกได้ในแต่ละเดือนมาวิเคราะห์ทาง genotypic หา mutation ในส่วน NA gene และ Phenotypic หา IC_{50} ต่อยา Oseltamivir ซึ่งทั้ง 2 วิธีให้ผลที่สอดคล้องกัน ยกเว้น 1 สายพันธุ์ ที่มี gene ปังซี เชื้อดื้อยา (H274Y) แต่เมื่อทดสอบกับยา Oseltamivir ยังคงมีความไวต่อยานี้อยู่ ซึ่งผลจากการเฝ้าระวังฯ สรุปได้ดังนี้ คือ

ระยะเวลา	จำนวนสายพันธุ์ที่วิเคราะห์	จำนวนสายพันธุ์ที่ดื้อยา	ร้อยละที่ดื้อยา
ม.ค. – มี.ค. 51	34	0	0
เม.ย. – มิ.ย. 51	16	2	12.5
ก.ค. – ก.ย. 51	9	5	55.55
รวม	59	7	11.86

เมื่อวิเคราะห์สายพันธุ์เชื้อดื้อยาทั้ง 7 สายพันธุ์ พบว่าเป็นสายพันธุ์ A/Brisbane/59/2007-like virus ทั้งสิ้น ซึ่งตรงกับสายพันธุ์วัคซีนที่ใช้ทางซีกโลกเหนือและซีกโลกใต้ ศูนย์ไข้หวัดใหญ่ฯ ได้ส่งเชื้อดังกล่าวไปยัง WHO collaborating centre for reference and research on influenza ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งให้ผลตรวจยืนยันตรงกัน จากผลเฝ้าระวังเชื้อดื้อยาข้างต้น จะเห็นว่ามีแนวโน้มที่จะพบเชื้อ H1N1 ดื้อยาเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้เชื้อดื้อยาที่แยกได้มีการกระจายอยู่ทั่วภูมิภาค คือ พบที่จังหวัด สงขลา สุราษฎร์ธานี นนทบุรี ตาก และกรุงเทพฯ ซึ่งศูนย์ไข้หวัดใหญ่ฯ จะได้ประสานไปยังโรงพยาบาล เพื่อขอข้อมูลในการใช้ยา Oseltamivir กับคนไข้ที่แยกเชื้อดื้อยาได้ต่อไป แต่จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลก มีเพียงผู้ป่วย 1 ราย จาก 225 ราย (ที่แยกเชื้อดื้อยาได้) ได้รับยา Oseltamivir ในช่วงที่เก็บตัวอย่างผู้ป่วย แต่อย่างไรก็ตาม เชื้อดื้อยา H1N1 เหล่านี้ยังคงไวต่อการรักษาตัวอื่นในกลุ่มเดียวกัน คือ zanamivir

รายงานโดย ศูนย์ไข้หวัดใหญ่แห่งชาติ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

4 พฤศจิกายน 2551